

MONITOR SPÓŁDZIELCZY

ORGAN CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZEGO

Rok II. Warszawa, 10 stycznia 1949 r.

Część

Nr A-1

TREŚĆ NUMERU:

poz. 1 — Uchwała Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 1948 r. w sprawie zmiany składu pierwszej Naczelnej Rady Spółdzielczej	1	600
poz. 2 — Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 listopada 1948 r. w sprawie nadania statutu Centrali Mięsnej, Centrali Spółdzielczo-Państwowej	2	
poz. 3 — Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 29 października 1948 r. w sprawie kwalifikacji wpłat spółdzielni na fundusz szkolenia kadr	6	
poz. 4 — Zasady kwalifikowania i szkolenia kandydatów na rewidentów	6	
poz. 5 — Regulamin komisji egzaminacyjnej dla rewidentów	8	
poz. 6 — Tekst przyrzeczenia, przewidzianego w § 9 Instrukcji o nadaniu uprawnień rewizyjnych i kwalifikowaniu rewidentów	9	
poz. 7 — Opłaty egzaminacyjne od kandydatów na rewidentów	9	
poz. 8 — Regulamin weryfikacji uprawnień rewizyjnych nadanych przed dniem 1 lipca 1948 r.	9	
poz. 9 — Instrukcja dla spółdzielni w sprawie ubezpieczenia mienia spółdzielczego od szkód losowych	10	
poz. 10 — Uchwała Zarządu CZS z dnia 29 grudnia 1948 r. w sprawie utworzenia Działu Socjalnego	13	
poz. 11 — Uchwała Zarządu CZS z dnia 29 grudnia 1948 r. w sprawie powołania w Delegaturach instruktorów młodzieżowych	14	
poz. 12 — Komunikat Biura Prawnego CZS w sprawach podatkowych	14	
Przegląd ustawodawstwa ogólnego	15	
Zmiany adresów	16	

OD WYDAWNICTWA

W roku 1949 każdy numer „Monitora Spółdzielczego“ wychodzić będzie w dwóch częściach: „Część A“ zawierać będzie teksty ustaw, rozporządzeń, uchwał itp., zaś „Część B“ zawierać będzie ogłoszenia rejestrowe.

„Monitor Spółdzielczy“, podobnie jak tego rodzaju wydawnictwa urzędowe — wychodzić będzie w miarę potrzeby, w objętości zależnej od aktualnego materiału, — jednak w granicach przeciętnie 2 razy na miesiąc.

Wobec powyższego cena prenumeraty pozostaje jak dotychczas, tj. zł. 1.200.— rocznie i zł. 600.— za 6 miesięcy.

Poz. 1.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 11 grudnia 1948 r.

w sprawie zmiany składu pierwszej Naczelnej Rady Spółdzielczej.

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 21 maja 1948 r. o Centralnym Związku Spółdzielczym i Centralach Spółdzielczych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 199) — na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu — Rada Ministrów uchwala:
odwołać ze składu pierwszej Naczelnej Rady

Spółdzielczej — Ob. OLEWIŃSKIEGO Mariana, a na jego miejsce powołać — Ob. OCHABA Edwarda.

PREZES RADY MINISTRÓW
(—) Józef Cyrankiewicz

Poz. 2.

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 25 listopada 1948 r.

w sprawie nadania statutu Centrali Mięskiej, Centrali Spółdzielczo-Państwowej.

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1948 r. o centralach spółdzielczo-państwowych (Dz. U.R.P. Nr. 30, poz. 200) nadaje Centrali Mięskiej, Centrali Spółdzielczo-Państwowej statut o brzmieniu jak w załączeniu do niniejszego zarządzenia.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim.

Minister Przemysłu i Handlu
za (—) E. SZYR
Podsekretarz Stanu

S T A T U T

Centrali Mięskiej, Centrali Spółdzielczo-Państwowej

I. ZASADY OGÓLNE.

§ 1.

„Centrala Mięska Centrala Spółdzielczo-Państwowa”, dalej w skróceniu zwana „Centralą”, utworzona zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30 czerwca 1948 r. wydanym w porozumieniu z Ministrem Skarbu o przekształceniu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod nazwą Rolnicza Centrala Mięska w Centralę Spółdzielczo-Państwową pod nazwą „Centrala Mięska, Centrala Spółdzielczo-Państwowa” (Monitor Polski Nr A—63, poz. 430), działa na podstawie ustawy z dnia 21 maja 1948 r. o Centralach Spółdzielczo-Państwowych (Dz. U.R.P. Nr. 30, poz. 200) oraz niniejszego statutu.

§ 2.

Centrala posiada osobowość prawną i działa w ramach narodowego planu gospodarczego wg zasad gospodarki handlowej, na podstawie planów finansowo-gospodarczych, zatwierdzonych przez Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 3.

Siedzibą Centrali jest m. st. Warszawa, a teren działalności obejmuje obszar całego Państwa. Czas trwania Centrali nie jest ograniczony.

§ 4.

Przedmiotem działalności Centrali jest:

- a) prowadzenie i organizowanie gospodarki mięsno-tłuszczowej w kraju w myśl wytycznych Rządu,
- b) koordynowanie, nadzorowanie, kierowanie i instruowanie działalności gospodarczej członków Centrali oraz zapewnienie tym członkom pomocy w zakresie prawidłowego wykonywania zadań gospodarczych, jak również czuwanie w drodze rewizji nad działalnością zrzeszonych spółdzielni.

§ 5.

W szczególności Centrala:

1. w zakresie planowania:

- a) opracowuje na podstawie wytycznych władz państwowych projekt ogólnokrajowego planu gospodarczego własnego oraz zrzeszonych członków Centrali, w odnie-

sieniu zaś do zrzeszonych spółdzielni — po zasięgnięciu opinii CZS,

- b) ustala w ramach państwowego planu gospodarczego wytyczne planów pracy i budżetów członków, odnośnie spółdzielni, będących członkami Centrali w oparciu o instrukcje władz państwowych i Centralnego Związku Spółdzielczego,
  - c) zatwierdza plany pracy i preliminarze budżetowe członków oraz kontroluje ich wykonanie,
  - d) projektuje sieć terenową rozmieszczenia członków centrali.
2. W zakresie przetwórstwa:
- a) współdziała z członkami i innymi zainteresowanymi w zakresie podnoszenia ilości i jakości hodowli,
  - b) prowadzi zakłady z zakresu przetwórstwa mięsnego oraz zakłady usługowe, jak chłodnie, magazyny, transport itp.
  - c) udziela pomocy organizacyjnej i technicznej członkom przy zakładaniu i prowadzeniu zakładów przetwórczych, usługowych i innych, w szczególności projektuje typowe plany budynków i urządzeń przetwórczych, chłodni, warsztatów reparacyjnych i innych obiektów oraz sprawuje nadzór nad ich wykonaniem.
3. W zakresie działalności handlowej:
- a) prowadzi i organizuje handel hurtowy mięsem i jego przetworami,
  - b) prowadzi i organizuje handel detaliczny przede wszystkim w oparciu o aparat członków oraz aparat spółdzielni spóżywców i spółdzielni „Samopomoc Chłopska”,
  - c) organizuje propagandę racjonalnego spożycia mięsa i jego przetworów,
  - d) organizuje zaopatrzenie członków w maszyny, urządzenia, materiały techniczne i inne artykuły, potrzebne dla osiągnięcia ich celów,
  - e) wykonuje inne czynności zlecane.
4. W zakresie kierownictwa działalności gospodarczej i pomocy członkom:
- a) koordynuje, kieruje i nadzoruje działalność gospodarczą członków jak również udziela im pomocy organizacyjnej, gospodarczej i prawnej,
  - b) szkoli kadry dla członków oraz prowadzi działalność społeczno-wychowawczą i propagandową wg wytycznych władz państwowych i Centralnego Związku Spółdzielczego,
  - c) wpływa na należytą obsadę stanowisk w zrzeszonych spółdzielniach, zawieszając w ramach obowiązujących przepisów w czynnościach członków Zarządu spółdzielni oraz występuje z wnioskiem do Centralnego Związku Spółdzielczego o rozwiązanie spółdzielni,
  - d) opracowuje wzorcowe statuty, regulaminy i instrukcje — ustala jednolite normy działalności gospodarczej członków oraz prowadzi branżową działalność wydawniczą.

5. W zakresie rewizji:

- a) wydaje oświadczenia o celowości założenia spółdzielni, wymienionych w § 8 statutu oraz zatwierdza zmiany statutowe tych spółdzielni w ramach zatwierdzonych przez Centralny Związek Spółdzielczy statutów wzorcowych,
- b) przeprowadza rewizje zrzeszonych spółdzielni przez uprawnionych do tego rewidentów, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz instrukcjami Centralnego Związku Spółdzielczego oraz dopilnowuje usunięcia stwierdzonych błędów i usterek w działalności spółdzielni.

§ 6.

Nadzór nad działalnością gospodarczą Centrali sprawuje Minister Przemysłu i Handlu.

§ 7.

Centrala jest członkiem Centralnego Związku Spółdzielczego. Stosunek Centrali do Centralnego Związku Spółdzielczego określają obowiązujące przepisy.

II. CZŁONKOWIE.

§ 8.

Członkami Centrali są:

- a) wszystkie spółdzielnie, których przedmiotem działania jest obrót zwierzętami, mięsem i przetworami mięsnymi, spółdzielnie pracy rzeźniczo-wędliniarskie oraz inne, których zakres działania mieści się w ramach działalności Centrali,
- b) inne osoby prawne, określone zarządzeniami Ministra Przemysłu i Handlu, których działalność mieści się w zakresie działania Centrali.

§ 9.

Członkostwo Centrali nabywają na podstawie złożonych deklaracji przystąpienia:

- a) spółdzielnie (§ 8 lit. a) — z chwilą uzyskania oświadczenia o celowości,
- b) inne osoby prawne (§ 8 lit. b) — z chwilą określonej w uchwale władz Centrali.

§ 10.

1. Członkowie mają prawo:

- a) brać udział przez swych przedstawicieli lub delegatów w Walnych Zgromadzeniach członków Centrali,
  - b) korzystać z pomocy, usług i urządzeń Centrali w granicach, ustalonych przez Centralę.
2. Spółdzielnie—członkowie Centrali mają prawo uczestniczyć w podziale czystego zysku Centrali w ramach i granicach określonych przez Ministra Przemysłu i Handlu, zgodnie z art. 15 Ustawy z dnia 21 maja 1948 r. o Centralach Spółdzielczo-Państwowych (Dz.U.R.P. Nr. 30, poz. 200).
3. Członkowie mają obowiązek współdziałać z Centralą w realizowaniu jej przedmiotu działania, a w szczególności:
- a) stosować się w swej działalności do przepisów statutu, regulaminów, uchwał i poleceń Centrali,
  - b) prowadzić swą działalność w ramach obowiązujących planów gospodarczych oraz sta-

wać, po zaspokojeniu potrzeb lokalnych przewidzianych w planie, zatwierdzonym przez Centralę, do dyspozycji Centrali całość nadwyżek skupu i produkcji,

- c) poddawać się rewizji organów Centrali, wypełniać ich wskazania i zalecenia oraz przedstawiać do zatwierdzenia preleminarze budżetowe i plany finansowo-gospodarcze, jak również poddawać się w swej działalności gospodarczej nadzorowi, kontroli i kierownictwu Centrali,
- d) przedstawiać do zatwierdzenia Centrali uchwalone zmiany statutu przed zgłoszeniem ich do rejestru,
- e) zawiadamiać o terminach i porządku obrad Walnych Zgromadzeń oraz nadsyłać w ustalonych terminach wymagane przez Centralę sprawozdania, odpisy protokołów Walnych Zgromadzeń i dane o składzie osobowym władz,
- f) wpłacać w określonych terminach i w określony sposób ustalone przez Centralę świadczenia.

§ 11.

Spółdzielnia lub inna osoba prawna przestaje być członkiem Centrali wskutek utraty warunków, przewidzianych w § 8 statutu lub wykreślenia z rejestru w drodze rozwiązania i likwidacji spółdzielni albo osoby prawnej.

III. ORGANY CENTRALI.

§ 12.

Organami Centrali są:

- a) Walne Zgromadzenie,
- b) Rada Nadzorcza,
- c) Zarząd.

A. Walne zgromadzenie.

§ 13.

W Walnym Zgromadzeniu biorą udział członkowie przez swych przedstawicieli lub delegatów. Każdy członek ma prawo do jednego głosu.

W Walnym Zgromadzeniu mogą brać udział z głosem doradczym:

- 1) Przedstawiciel Centralnego Związku Spółdzielczego,
- 2) Przedstawiciel Związku Samopomocy Chłopskiej, Komisji Centralnej Związków Zawodowych i Związku Zawodowego Pracowników Spółdzielczych oraz Ligi Kobiet.
- 3) Przedstawiciele władz, organizacji i instytucji, określonych przez Ministra Przemysłu i Handlu, po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego,
- 4) Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Centrali.

§ 14.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

- 1) wybór i odwoływanie 3/4 członków Rady Nadzorczej,
- 2) uchwalanie regulaminu Walnego Zgromadzenia,
- 3) opiniowanie regulaminu Rady Nadzorczej,
- 4) zatwierdzanie planu pracy i sprawozdań Zarządu oraz Rady Nadzorczej w sprawach działalności rewizyjnej, organizacyjnej, szkoleniowej

i propagandowej Centrali oraz przedkładanie w tym przedmiocie wniosków Centralnemu Związкови Spółdzielczemu,

- 5) przedstawianie wniosków Ministrowi Przemysłu i Handlu w sprawach działalności gospodarczej Centrali.

§ 15.

Walne Zgromadzenie zwoływane jest przez Zarząd, zwyczajnie — raz na rok najpóźniej w pół roku po zakończeniu roku obrachunkowego, nadzwyczajnie — w miarę potrzeby według uznania Zarządu, lub na żądanie Ministra Przemysłu i Handlu Centralnego Związku Spółdzielczego lub Rady Nadzorczej.

§ 16.

O terminie, miejscu i porządku obrad Walnego Zgromadzenia — Zarząd zawiadamia członków, Ministerstwo Przemysłu i Handlu oraz władze i instytucje wymienione w § 13 statutu, listami poleconymi co najmniej na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

§ 17.

Uchwały na Walnym Zgromadzeniu zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków.

§ 18.

Przewodniczący Rady Nadzorczej lub jego zastępca zagaja Walne Zgromadzenie i zarządza wybór przewodniczącego. Przewodniczący Walnego Zgromadzenia powołuje sekretarza.

§ 19.

Z obrad Walnego Zgromadzenia winien być spisany protokół, który podpisuje przewodniczący i sekretarz Zgromadzenia. Odpis protokołu otrzymuje Minister Przemysłu i Handlu oraz Centralny Związek Spółdzielczy.

B. Rada Nadzorcza.

§ 20.

Rada Nadzorcza składa się z 20 członków i 4 zastępców. 3/4 liczby członków i 3-ch zastępców wybiera Walne Zgromadzenie na okres jednego roku, a 1/4 część Rady Nadzorczej i 1 zastępcę powołuje Minister Przemysłu i Handlu.

Z 15 członków i 3 zastępców, wybieranych przez Walne Zgromadzenie, 11 członków Rady i 2-ch zastępców Zgromadzenie wybiera spośród kandydatów przedstawionych przez Okręgowe Spółdzielnie Zbytu Zwierząt w liczbie podwójnej do ilości wybieranych członków Rady; 2-ch członków Rady spośród kandydatów przedstawionych przez inne spółdzielnie, jak wyżej w liczbie podwójnej oraz 2-ch członków Rady i 1-go zastępcę spośród kandydatów wystawionych przez inne osoby prawne, będące członkami Centrali.

Pracownik Centrali nie może być członkiem Rady. Wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Minister Przemysłu i Handlu.

§ 21.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy:

- 1) wybór przewodniczącego Rady i jego zastępcy,
- 2) wybór członków Zarządu,
- 3) zawieszanie i odwoływanie, za zgodą albo na zlecenie Ministra Przemysłu i Handlu lub Cen-

tralnego Związku Spółdzielczego, członków Zarządu przez nich zatwierdzanych,

- 4) delegowanie przedstawicieli na Krajowy Kongres Spółdzielczy i do Naczelnej Rady Spółdzielczej,
- 5) nadzór nad działalnością rewizyjną, organizacyjną, szkoleniową i propagandową Zarządu,
- 6) opiniowanie sprawozdań Zarządu, bilansów oraz rachunków strat i zysków,
- 7) przedkładanie Zarządowi opinii w sprawach działalności gospodarczej Centrali oraz odwoływanie się do Ministra Przemysłu i Handlu od niezgodnych z opinią Rady uchwał Zarządu,
- 8) opiniowanie planu działalności i budżetu,
- 9) wykonywanie innych czynności zleconych przez Ministra Przemysłu i Handlu, związanych z działalnością Centrali.

§ 22.

- 1) Wybór członków Zarządu podlega zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu z wyjątkiem członka, pełniącego funkcję kierownika Wydziału Rewizyjno-Instrukcyjnego, którego wybór zatwierdza Centralny Związek Spółdzielczy.
- 2) W razie niezatwierdzenia przez Ministra Przemysłu i Handlu wyboru członków Zarządu, należy dokonać ponownego wyboru.
W przypadku powtórnego niezatwierdzenia, Rada Nadzorcza winna dokonać wyboru spośród kandydatów, wskazanych przez Ministra Przemysłu i Handlu.
- 3) Przepis ustępu poprzedniego stosuje się odpowiednio, w razie niezatwierdzenia przez Centralny Związek Spółdzielczy członka Zarządu, pełniącego funkcje rewizyjne.
- 4) Umowy o pracę z członkami Zarządu zawiera przewodniczący Rady Nadzorczej.

§ 23.

Do ważności uchwał Rady Nadzorczej wymagana jest obecność przynajmniej połowy członków Rady, w tym przewodniczącego lub jego zastępcy.

Uchwały Rady Nadzorczej zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 24.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje przewodniczący Rady lub w razie jego nieobecności zastępca, w terminach i w sposób ustalony regulaminem Rady, uchwalonym przez Radę, a zatwierdzonym przez Ministra Przemysłu i Handlu, po zasięgnięciu opinii C. Z. S.

§ 25.

W posiedzeniach Rady Nadzorczej mogą brać udział z głosem doradczym przedstawiciele Centralnego Związku Spółdzielczego oraz KCZZ.

C. Zarząd.

§ 26.

Organem zarządzającym i reprezentującym Centralę jest Zarząd, składający się z 5 członków. Na czele Zarządu stoi Naczelny Dyrektor, który reprezentuje Zarząd i kieruje jego działalnością.

Naczelnego Dyrektora wyznacza spośród członków Zarządu Minister Przemysłu i Handlu.

§ 27.

Do zaciągania zobowiązań w imieniu Centrali wymagane jest współdziałanie:

- a) dwóch członków Zarządu, albo
- b) jednego członka Zarządu łącznie z pełnomocnikiem w granicach jego pełnomocnictwa.

Regulamin Zarządu określi szczegółowe przypadki, które wymagają uchwały Zarządu, oraz czynności wymagające współdziałania członka Zarządu, któremu zlecono kierownictwo finansowe Centrali.

§ 28.

Posiedzenia Zarządu odbywają się przynajmniej raz na miesiąc.

Posiedzenia zwołuje Naczelny Dyrektor lub w razie jego nieobecności zastępca. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów.

Do ważności uchwał Zarządu potrzebna jest obecność conajmniej połowy członków, w tym Naczelnego Dyrektora lub jego zastępcy. W razie równości głosów decyduje głos Naczelnego Dyrektora. W posiedzeniach Zarządu może brać udział z głosem doradczym przewodniczący Rady Nadzorczej lub jego zastępca oraz przedstawiciel Centralnego Związku Spółdzielczego.

§ 29.

Niezależnie od ograniczeń, przewidzianych w ustawie z dnia 21 maja 1948 r. o Centralach Spółdzielczo-Państwowych i niniejszym statucie, zatwierdzenia Ministra Przemysłu i Handlu wymagają w szczególności sprawy, dotyczące regulaminu Zarządu i Rady Nadzorczej oraz struktury gospodarczej i organizacji wewnętrznej Centrali.

§ 30.

Jeżeli spółdzielnia będąca członkiem Centrali, nie przestrzega przepisów ustawy, statutu, uchwał Centrali, obowiązujących planów gospodarczych — Zarząd Centrali może albo zawiesić w czynnościach członków zarządu spółdzielni w trybie przewidzianym przez ustawę, albo też zażądać zwolnienia pracowników odpowiedzialnych za te przewinienia.

§ 31.

Zarząd Centrali może uzależnić wykonywanie przez pracowników zrzeszonej spółdzielni, funkcji szczególnie odpowiedzialnych od nadania tym pracownikom odpowiednich uprawnień.

Rodzaje pracowników, podlegających temu przepisowi oraz sposób nadawania uprawnień ustali Zarząd Centrali w specjalnym regulaminie, zatwierdzonym przez Ministra Przemysłu i Handlu, po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego.

IV. ORGANY DORADCZE.

§ 32.

Za zgodą Ministra Przemysłu i Handlu, powziętą po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego, centrala może powoływać centralne i terenowe organy doradcze oraz ustalić ich zakres i sposób działania, jak również sposób ich powoływania.

V. FUNDUSZ I RACHUNKOWOŚĆ CENTRALI.

§ 33.

Kapitał zakładowy Centrali Spółdzielczo-Państwowej składa się z wkładów pieniężnych, majątku ru-

chomego i nieruchomego, wpłaconych lub wniesionych przez Skarb Państwa.

Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu ustali wysokość wkładu pieniężnego i oznaczy majątek ruchomy i nieruchomy, wniesiony przez Skarb Państwa.

§ 34.

- 1) Centrala ma zarząd i użytkowanie majątku nieruchomego oddanego jej protokólnie przez Skarb Państwa,
- 2) majątek ruchomy Skarbu Państwa, znajdujący się w zarządzie i użytkowaniu Centrali, wykazuje się w bilansie Centrali tak, jak gdyby stanowił jej własność,
- 3) Centrala może we własnym imieniu nabywać i zbywać majątek ruchomy oraz w ramach planu gospodarczego i finansowego majątek nieruchomy, tudzież zaciągać zobowiązania.

Sprzedaż majątku nieruchomego własnego wymaga zgody Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 35.

Centrala prowadzi rachunkowość, zgodnie z wymogami obowiązującymi dla przedsiębiorstw państwowych. Bilans i rachunek strat i zysków, po zaopiniowaniu przez Radę Nadzorczą, zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu. Rokiem obrachunkowym Centrali jest rok kalendarzowy.

§ 36.

Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu i po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego, wydziela z czystego zysku Centrali odpowiednią część zysku, powstałego z obrotu ze spółdzielni, która ulega podziałowi w stosunku do dokonanego obrotu z Centralą między spółdzielnie, będące członkami Centrali.

VI. PRZEPISY KOŃCOWE.

§ 37.

Wymagane przez ustawę i statut ogłoszenia Centrali będą zamieszczane w Monitorze Polskim oraz w organie, wskazanym przez Centralny Związek Spółdzielczy.

§ 38.

Likwidacja Centrali następuje na podstawie zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, wydanego po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego. W zarządzeniu tym Minister Przemysłu i Handlu wyznaczy likwidatorów oraz władze, instytucje i osoby, sprawujące nadzór nad likwidacją. Likwidacja zmierza do zakończenia interesów i działalności Centrali oraz zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa. Plan i sposób likwidacji, na wniosek likwidatorów i po zaopiniowaniu przez organy nadzorujące, zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu. Majątek Centrali po zaspokojeniu wszystkich wierzycieli i zakończeniu interesów i działalności, podlega przekazaniu Skarbowi Państwa lub władzom, instytucjom albo przedsiębiorstwom, wskazanym przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu, po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego.

§ 39.

Zmiana statutu Centrali następuje na skutek zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, po zasię-

gnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego. Zmiana ulega wpisaniu do rejestru i ogłoszeniu w Monitorze Polskim i czasopiśmie, przewidzianym dla ogłoszeń spółdzielni.

§ 40.

Centrala przestaje być członkiem Centralnego Związku Spółdzielczego z chwilą wykreślenia z rejestru spółdzielni.

VII. PRZEPISY PRZEJŚCIOWE.

§ 41.

Skład pierwszej Rady Nadzorczej Centrali wyzna-

czy w 3/4 Naczelna Rada Spółdzielcza, a w 1/4 Minister Przemysłu i Handlu.

Kadencja pierwszej Rady Nadzorczej trwa do czasu powołania Rady Nadzorczej w trybie § 20 statutu, nie dłużej jednak niż 2 lata.

Pierwsza Rada Nadzorcza wybiera Zarząd, zgodnie z przepisami statutu. Zarząd powinien przed upływem kadencji pierwszej Rady Nadzorczej zwołać Walne Zgromadzenie, zgodnie z przepisami niniejszego statutu.

Istniejące w dniu 1 lipca 1948 r. spółdzielnie, wymienione w § 8 statutu stają się członkami Centrali z dniem 1 lipca 1948 r.

Poz. 3.

OKÓLNIK

z dnia 29 października 1948 r.

w sprawie kwalifikacji wpłat spółdzielni na fundusz szkolenia kadr.

(Dz. Urz. Ministerstwa Skarbu z dnia 30.X.1948 r. Nr 94 poz. 421)

Ministerstwo Skarbu podaje do wiadomości, że uchwałą Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego z dnia 9 lipca 1948 r. utworzony został fundusz szkolenia kadr, mający na celu zapewnienie akcji szkolenia kadr w spółdzielczości, stałych środków finansowych.

W myśl powołanej uchwały spółdzielnie i centrale spółdzielni obowiązane są do wpłacania na ten fundusz co miesiąc kwoty równej 3% miesięcznego funduszu płac. Pomieważ wpłaty te z istoty swej sta-

nowią część świadczeń pracodawcy na rzecz pracowników, Ministerstwo Skarbu poleca traktować je przy ustalaniu dochodu jako wydatki stanowiące koszty uzyskania przychodów w rozumieniu art. 10 dekretu o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1947 roku Nr 25, poz. 99).

Podsekretarz Stanu

Prof. dr. L. Kurowski

PRZEPISY DOTYCZĄCE REWIDENTÓW.

Poz. 4.

ZASADY

kwalifikowania i szkolenia kandydatów na rewidentów.

uchwalone na posiedzeniu Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego w dniu 14 grudnia 1948 r.

I. Zasady ogólne.

1. Kandydaci na rewidentów są szkoleni:
  - a) na rocznych studiach przy wytypowanych przez CZS wyższych uczelniach typu właściwego,
  - b) na specjalnych kursach, organizowanych i prowadzonych przez CZS w porozumieniu z zainteresowanymi centralami spółdzielni.
2. Program szkolenia kandydatów na rewidentów obejmuje całokształt zagadnień społeczno-gospodarczych i zawodowych, wspólnych dla wszystkich pionów branżowych spółdzielczości oraz umiejętności praktyczne, konieczne dla celowego prowadzenia rewizji w poszczególnych branżach.
3. Po ukończeniu studium lub kursu kandydaci zdają egzaminy końcowe przed komisją, w skład której wchodzi: 1. przedstawiciele Wydziałów: Szkolenia, Rewizyjnego oraz Biura Kadr CZS, 2. przedstawiciele zainteresowanych central spółdzielni, 3. kierownik pedagogiczny studium lub kursu, 4. wykładowcy specjalności.

4. Egzamin końcowy składa się z części pisemnej i ustnej.

Egzamin pisemny obowiązuje z trzech przedmiotów, w tym z zagadnień społeczno-politycznych i rachunkowości. Egzamin ustny obowiązuje ze wszystkich przedmiotów.

5. Do egzaminów końcowych są dopuszczani słuchacze, którzy w czasie kolokwii ze wszystkich obowiązkowych na studium lub kursie przedmiotów i praktyk, otrzymali oceny co najmniej dostateczne. Odstępstwa od tej zasady są dopuszczalne na podstawie uchwał Rady Pedagogicznej.
6. Słuchacze, którzy złożyli egzamin końcowy z wynikiem pomyślnym, są zatrudniani w centralach jako instruktorzy rachunkowości lub praktykanci rewizyjni, pracujący pod opieką i kontrolą doświadczonych rewidentów.
7. Kandydaci na rewidentów, którzy po ukończeniu studium lub kursu wykazują się półroczną pracą instruktorską w zakresie rachunkowości lub praktyką rewizyjną i posiadają warunki, określone w § 14 „Instrukcji o nadawaniu uprawnień rewizyjnych i kwalifikowaniu rewidentów“, mogą być dopuszczeni do egzaminu zawodowego na młodszego rewidenta. Jeśli kandydat odbył praktykę rewizyjną przed ukończeniem studium lub kursu, Wydział Rewizyjny CZS może go zwolnić z praktyki rewizyjnej po kursie i zezwolić na składanie egzaminu zawodowego w terminie wcześniejszym.

II. Roczne Studium dla kandydatów na rewidentów przy wyższych uczelniach typu właściwego.

8. CZS w miarę potrzeb organizuje przy wyższych uczelniach typu właściwego w porozumieniu z właściwym ministerstwem i daną uczelnią, roczne odrębne studia dla kandydatów na rewidentów.
9. Kandydat na studium powinien mieć ukończone wyższe studia zawodowe lub ukończone studia ogólne uczelni wyższej typu właściwego.
Na studium mogą być przyjmowani, na wniosek centrali spółdzielni, kandydaci z wykształceniem średnim, którzy posiadają conajmniej roczną, ocenioną pozytywnie praktykę zawodową w spółdzielczości.
Pierwszeństwo przyjęcia na kurs mają stypendyści spółdzielczy oraz kandydaci poleceni przez centrale spółdzielni, partie polityczne, związki zawodowe i inne organizacje społeczne.
10. Podania o przyjęcie kandydaci składają do kierownictwa studium w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku. Do podania załączają:
  - a) własnoręcznie napisany życiorys,
  - b) metrykę urodzenia,
  - c) zaświadczenie o odbytych studiach,
  - d) zaświadczenie o odbytych praktykach,
  - e) zaświadczenie o przynależności do organizacji młodzieżowej, partii politycznej lub organizacji społecznej,
  - f) polecenia organizacji społecznych i instytucji gospodarczych,
  - g) świadectwo zdrowia.
11. Kandydatów na studium kwalifikuje komisja, w skład której wchodzi:
  - a) kierownik pedagogiczny studium, jako przewodniczący,
  - b) przedstawiciele Wydziałów: Rewizyjnego, Szkolenia i Wydawnictw oraz Biura Kadr CZS,
  - c) przedstawiciele zainteresowanych central.
12. Projekt programu studium w porozumieniu z Wydziałem Szkolenia i Wydawnictw, z Wydziałem Rewizyjnym CZS, Biurem Kadr CZS oraz zainteresowanymi centralami opracowuje kierownictwo pedagogiczne studium. Projekt ten na wniosek CZS podlega zatwierdzeniu przez właściwe ministerstwo.
13. Realizacja programu studium rozpoczyna się wraz z rozpoczęciem roku akademickiego i trwa zasadniczo 12 miesięcy, z tym, że miesiąc lipiec i sierpień są przeznaczone na praktyki, a wrzesień na egzaminy końcowe.
14. Kierownika pedagogicznego studium i wykładowców przedmiotów, związanych ze spółdzielczością, na wniosek CZS na przeciąg trwania rocznego kursu studium, mianuje właściwe ministerstwo.
15. Przedstawiciele CZS, których wykaz imienny będzie corocznie uzgodniony z właściwym ministerstwem, mają prawo wizytacji studium i prawo zgłaszania wniosków w sprawie programów, metod, organizacji pracy i doboru wykładowców.
16. C.Z.S. w porozumieniu z właściwym ministerstwem ustala corocznie budżet ewentualnych świadczeń spółdzielczości na rzecz studium.
17. Praktyki słuchaczy studium w centralach branżowych są opłacane przez zainteresowane centrale.

III. Kursy dla kandydatów na rewidentów.

18. Wydział Szkolenia i Wydawnictw w porozumieniu z Wydziałem Rewizyjnym C. Z. S., Biurem Kadr oraz zainteresowanymi centralami spółdzielni, w miarę potrzeb organizuje kursy dla kandydatów na rewidentów, którzy będą rekrutowani spośród doświadczonych pracowników spółdzielczości oraz działaczy i pracowników społeczno-gospodarczych.
19. Kandydatów na kursy kierują zainteresowane centrale spółdzielni.
20. Kandydat na kurs powinien odpowiadać następującym warunkom:
  - a) mieć wykształcenie zawodowe średnie lub wyższe i okazać się conajmniej roczną ocenioną pozytywnie pracą w spółdzielni, centrali spółdzielni, lub innej społecznej instytucji gospodarczej,
  - b) bądź mieć wykształcenie zawodowe w zakresie tzw. „małej matury” lub równorzędne albo też średnie ogólnokształcące i wykazać się conajmniej dwuletnią, ocenioną pozytywnie pracą w spółdzielni, centrali spółdzielni lub innej społecznej instytucji gospodarczej,
  - c) bądź też mieć wykształcenie niższe oraz sprawdzone na egzaminie wstępnym ogólne wiadomości z zakresu zagadnień społecznych i gospodarczych na poziomie szkoły średniej, oraz wykazać się conajmniej 2-letnią, ocenioną pozytywnie pracą w spółdzielni, centrali spółdzielni, lub innej społecznej instytucji gospodarczej.
Ponadto kandydat powinien wykazać się znajomością teorii i praktyki rachunkowości.
21. Podania o przyjęcie na kurs kandydaci składają za pośrednictwem właściwych central do Wydziału Szkolenia i Wydawnictw C. Z. S. Do podania załączają:
  - a) własnoręcznie napisany życiorys,
  - b) metrykę urodzenia,
  - c) odpisy świadectw szkolnych,
  - d) zaświadczenie z pracy w spółdzielni,
  - e) zaświadczenie o przynależności do partii politycznej, organizacji młodzieżowej, lub społecznej.
22. Kandydatów na kurs, na trzy miesiące przed otwarciem kursu, kwalifikuje podczas bezpośrednich rozmów z kandydatami komisja, w skład której wchodzi:
  - a) przedstawiciele Wydziału Szkolenia i Wydawnictw, Wydziału Rewizyjnego oraz Biura Kadr CZS,
  - b) przedstawiciele zainteresowanych central.
23. Kandydaci zakwalifikowani otrzymują na piśmie:
  - a) wskazówki dotyczące teoretycznego i praktycznego przygotowania się do kursu,
  - b) wykaz obowiązkowej lektury i ćwiczeń do przerobienia przed przybyciem na kurs.
24. Po upływie trzech miesięcy, w terminie wyznaczonym, kandydaci składają przed komisją, powołaną przez Wydział Szkolenia i Wydawnictw C. Z. S., egzamin wstępny.
Egzamin składa się:
  - a) z badań psychotechnicznych,
  - b) z egzaminu pisemnego z 3-ch przedmiotów, a mianowicie: z zagadnień społeczno-politycznych, z ra-

chunkowości oraz z przedmiotu obranego przez komisję egzaminacyjną,

- c) z egzaminu ustnego, obejmującego całość kształt wiadomości wymaganych od kandydata.

Cwiczenia przewidziane w pkt. 23 b), opracowane przez kandydata, składa on komisji egzaminacyjnej.

W skład komisji wchodzi:

- a) kierownik pedagogiczny kursu,
b) przedstawiciele Wydziału Szkolenia i Wydawnictw, Wydziału Rewizyjnego oraz Biura Kadr C. Z. S.,

- c) przedstawiciele zainteresowanych centrali.

25. Kandydat, który nie zda egzaminu wstępnego, na kurs przyjęty nie będzie.

26. Kierownika pedagogicznego kursu powołuje Wydział Szkolenia i Wydawnictw C. Z. S. który również w porozumieniu z Wydziałem Rewizyjnym C. Z. S. i Biurem Kadr oraz zainteresowanymi centralami ustala budżet, program kursu i listę wykładów.

27. Słuchacze w czasie trwania kursu otrzymują bezpłatnie:

zakwaterowanie, wyżywienie i naukę.

Koszt organizacji i przeprowadzenia kursu ponosi C. Z. S. i zainteresowane centrale według zasad ustalonych przez C. Z. S. Budżet każdego z kursów zatwierdza Zarząd C. Z. S.

Poz. 5.

REGULAMIN

Komisji Egzaminacyjnej dla rewidentów

(zatwierdzony uchwałą Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego z dnia 14 grudnia 1948 r.)

I. Skład Komisji i zwolywanie posiedzeń

- § 1. Komisję Egzaminacyjną dla Rewidentów powołuje Zarząd CZS na wniosek Wydziału Rewizyjnego.

- § 2. W skład Komisji Egzaminacyjnej wchodzi:
- Kierownik Wydziału Rewizyjnego CZS, lub jego zastępca, bądź delegowany przez niego pracownik.
  - Przedstawiciel Wydziału Szkolenia i Wydawnictw CZS.
  - Przedstawiciel Biura Kadr CZS.
  - Przedstawiciel zainteresowanej centrali spółdzielni lub centrali spółdzielczo-państwowej.

Ponadto do Komisji Egzaminacyjnej wchodzi egzaminatorzy do poszczególnych grup przedmiotów z listy zatwierdzonej przez Zarząd CZS.

Stałym sekretarzem Komisji jest referent kwalifikacji rewidentów w Wydziale Rewizyjnym CZS.

- § 3. Przewodniczy Komisji Kierownik Wydziału Rewizyjnego, lub osoba każdorazowo przez niego wyznaczona.

- § 4. Przewodniczący Komisji ma prawo dokooptować w razie potrzeby dorywczo lub na stałe wybitnych specjalistów w danym przedmiocie egzaminacyjnym, zarówno spośród pracowników CZS, jak i z poza CZS.

- § 5. Dla przeprowadzenia egzaminu z pojedynczych przedmiotów obowiązkowa jest obecność co najmniej: przewodniczącego Komisji, przedstawiciela zainteresowanej centrali, egzaminatora danego przedmiotu.

- § 6. Posiedzenia Komisji zwolywane są przez Przewodniczącego Komisji na tydzień przed terminem posiedzenia. Członek Komisji, który z ważnych powodów nie może wziąć udziału w posiedzeniu — winien nadesłać usprawiedliwienie. Na jego miejsce Przewodniczący może powołać innego członka Komisji.

- § 7. Członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie za swoje prace według zasad i norm obowiązujących przy wynagrodzeniu za wykłady na kursach CZS.

II. Egzamin

- § 8. Zadaniem Komisji jest przeprowadzenie egzaminu zawodowego dla kandydatów na rewidentów, przy czym egzamin obejmuje przedmioty, wyszczególnione w § 16 Instrukcji o nadawaniu uprawnień rewizyjnych i kwalifikowaniu rewidentów.

- § 9. Zakres wiadomości wymaganych dla rewidentów z powyższych przedmiotów, określa szczegółowy program egzaminu zawodowego dla kandydatów na rewidentów.

- § 10. Egzaminy przeprowadzane są dla kandydatów, zgłoszonych przez poszczególne centrale spółdzielni i spółdzielczo-państwowe, dla każdej centrali oddzielnie.

- § 11. Egzamin dzieli się na pisemny i ustny, przy czym egzamin pisemny obowiązuje z dwóch przedmiotów: a) rachunkowość, b) organizacja obrotu gospodarczego lub technika pracy rewizyjnej i instrukcyjnej.

- § 12. Egzaminem kieruje Przewodniczący Komisji. Zasadniczo pytania stawia egzaminator; inni członkowie mogą stawiać pytania uzupełniające.

- § 13. Ocena wyniku z egzaminu oddzielnie z każdego przedmiotu powinna być dokonana kolegalnie przez obecnych członków Komisji, przy czym wniosek stawia egzaminator. W razie różnicy zdań następuje głosowanie. Przy równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

- § 14. Obowiązuje czterostopniowa ocena wyniku: b. dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

- § 15. Po zakończeniu egzaminu z wszystkich przedmiotów i ocenie prac pisemnych następuje dokonanie oceny ogólnej. Oceny tej dokonują wszyscy członkowie Komisji biorący udział w egzaminach, na specjalnym posiedzeniu.

- § 16. Jeśli kandydat w ogólnej ocenie uzyskał wynik dostateczny, wówczas Komisja stawia wniosek nadania mu stopnia młodszego rewidenta; przy wyniku dobrym lub b. dobrym może być postawiony wniosek o nadanie stopnia rewidenta.

- § 17. W razie niezdania egzaminu najwyżej z dwóch przedmiotów Komisja Egzaminacyjna może postanowić, iż kandydat jest uprawniony do zdawania egzaminu dodatkowego

tych przedmiotów w terminie do sześciu miesięcy. Jednakowoż w tym wypadku z reguły obowiązuje powtórny egzamin równy z przedmiotów światopoglądowych (zasady gospodarki społecznej, wiadomości o Polsce Współczesnej).

§ 18. Przebieg egzaminu jest protokołowany na specjalnych drukach, oddzielnie dla każdego kandydata. Protokół zawiera wyniki egzaminu oraz wnioski, przewidziane w § 14.

Protokoły i wszystkie akta przechowywane są w Wydziale Rewizyjnym C. Z. S.

KOMUNIKAT

Zarząd CZS na posiedzeniu w dn. 14. XII. 1948 r. uchwalił „Szczegółowy program egzaminu zawodowego dla kandydatów na rewidentów” oraz ustalił skład osobowy Komisji Egzaminacyjnej.

Poz. 6.

TEKST PRZYRZECZENIA,
przewidzianego w § 9 Instrukcji o nadaniu uprawnień rewizyjnych i kwalifikowaniu rewidentów.

(patrz „Monitor Spółdzielczy” Nr. 10 - 11 z 1948 r., str. 8 - 9).

Uchwalono na posiedzeniu zarządu
w dniu 14 grudnia 1948 r.

Zarząd Centralnego Związku Spółdzielczego postanawia ustalić tekst przyrzeczenia, przewidzianego w § 9 Instrukcji o nadawaniu uprawnień rewizyjnych i kwalifikowaniu rewidentów w następującym brzmieniu:

Przyrzeczenie:

„Pomny dobra Rzeczypospolitej Polskiej przyrzekam, że na powierzonym mi stanowisku rewidenta spółdzielni przyczynić się będę do ugruntowania potęgi demokratycznego Państwa Polskiego, któremu wiernie służyć będę.

Przyrzekam stać na straży obowiązujących przepisów prawa i powierzone mi obowiązki rewidenta spółdzielni spełniać gorliwie i sumiennie. W postępowaniu swoim kierować się będę zasadami honoru, uczciwości i sprawiedliwości społecznej a polecenia moich przełożonych wykonywać starannie i dokładnie.

Przyrzekam zachować w ścisłej tajemnicy wszystko, o czym dowiem się w związku z wykonywaną przeze mnie pracą rewidenta“.

Poz. 7.

OPLATY EGZAMINACYJNE OD KANDYDATÓW NA REWIDENTÓW.

Na posiedzeniu w dniu 19 listopada 1948 r. Zarząd CZS uchwalił co następuje:

Zarząd Centralnego Związku Spółdzielczego postanawia ustalić na rzecz CZS opłatę egzaminacyjną dla kandydatów na rewidentów w wysokości zł. 5.000. — (pięć tysięcy). Opłatę uiszcza zainteresowana centrala spółdzielni lub spółdzielczo-państwowa od każdego kandydata zgłoszonego do egzaminu lub do zwolnienia od egzaminu.

Poz. 8.

REGULAMIN

weryfikacji uprawnień rewizyjnych nadanych przed dn. 1. VII. 1948 r.

(zatwierdzony uchwałą Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego z dnia 14 grudnia 1948 r.)

Stosownie do uchwały Naczelnej Rady Spółdzielczej z dnia 4 listopada 1948 r. (Monitor Spółdzielczy Nr 10 - 11 poz. 69) Zarząd CZS zatwierdza następujący regulamin:

1. Uprawnienia rewizyjne nadane w jakiegokolwiek formie przed 1 lipca 1948 r. uważa się za wygasłe.

Rewidenci, którzy posiadali uprawnienia rewizyjne mogą je wykonywać do dnia zakończenia prac Komisji Weryfikacyjnej.

2. Nadania nowych uprawnień rewizyjnych w miejsce uprawnień wygasłych dokonuje Zarząd CZS na wniosek Komisji Weryfikacyjnej.

3. Komisja Weryfikacyjna przeprowadza badania uprawnień rewizyjnych wszystkich rewidentów zatrudnionych w CZS, oraz centralach spółdzielni i spółdzielczo-państwowych, nadanych przed 1 lipca 1948 r.

Komisja ma prawo żądać przedstawienia potrzebnych dokumentów oraz zasięgać opinii o rewidencie.

4. Po przeprowadzeniu badań Komisja Weryfikacyjna stawia wniosek:

a) o nadanie uprawnień rewizyjnych,

b) o przyznanie stopni służbowych (młodszego rewidenta, rewidenta, starszego rewidenta).

Osoby, co do których nie postawiono wniosku o nadanie uprawnień rewizyjnych, Komisja Weryfikacyjna kwalifikuje do:

a. poddania pełnemu lub częściowemu egzaminowi zawodowemu,

b. wycofania z prac rewizyjnej.

5. Przy stawianiu wniosków i kwalifikowaniu rewidentów Komisja Weryfikacyjna kieruje się w zasadzie wytycznymi, zatwierdzonymi w instrukcji o nadaniu uprawnień rewizyjnych i kwalifikowaniu rewidentów i w regulaminach, wydanych w związku z wykonywaniem tej instrukcji.

6. Komisja Weryfikacyjna składa się z 3 osób, powołanych przez Zarząd CZS na wspólny wniosek Wydziału Rewizyjnego, Wydziału Szkolenia i Wydawnictw, oraz Biura Kadr.

Przewodniczącym Komisji jest kierownik Wydziału Rewizyjnego lub członek Komisji przez niego wyznaczony.

Stałym sekretarzem Komisji jest jeden z referentów Wydziału Rewizyjnego CZS.

7. Posiedzenia Komisji zwoływane są przez Przewodniczącego Komisji na tydzień przed terminem posiedzenia.

Do ważności uchwał potrzeba obecności Przewodniczącego oraz co najmniej jednego członka Komisji.

Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Przy równości głosów przeważa głos Przewodniczącego.

Posiedzenia Komisji są protokołowane.

8. Komisję Weryfikacyjną powołuje się na okres 6 miesięcy od dnia zatwierdzenia jej regulaminu.

Przedłużenie działania Komisji wymaga uchwały Zarządu CZS.

Poz. 9.

INSTRUKCJA

dla spółdzielni w sprawie ubezpieczenia mienia spółdzielczego od szkód losowych

W dniu 6. XI. 48 r. zostało podpisane Porozumienie pomiędzy Centralnym Związkiem Spółdzielczym a Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Wzajemnych (P. Z. U. W.), które przewiduje specjalne warunki jakie będą stosowane przez P. Z. U. W. w obsłudze ubezpieczeń majątku spółdzielczego, poczynając od 1. XI. 1948 r.

Naczelną zasadą, na której opiera się Porozumienie jest zasada bezpośredniej obsługi spółdzielni przez P. Z. U. W. w pełnym zakresie ubezpieczeniowym, to znaczy odnośnie zawarcia ubezpieczenia, spolisowania tegoż, inkasowania składki, likwidacji szkód i wypłaty odszkodowań.

Z dniem 1. XI. rb. ustalo pośrednictwo Okręgowych Referatów (Ekspozytur) Biura Ubezpieczeń „Społem“ w ubezpieczeniach spółdzielni.

Szczegółowe wyjaśnienia odnośnie sposobu postępowania spółdzielni w sprawach ubezpieczeniowych w nowej organizacji tych spraw oraz informacje odnośnie najbardziej interesujących spółdzielni warunków Porozumienia z dnia 6. XI. 1948 r. zawierają kolejne rozdziały niniejszej Instrukcji.

I. Zawieranie ubezpieczenia.

W sprawie zawarcia ubezpieczenia w jakimkolwiek rodzaju ubezpieczeń, spółdzielnia zwraca się bezpośrednio do najbliższej terenowo placówki P. Z. U. W., którą w zasadzie będzie Inspektorat powiatowy — referat umownych ubezpieczeń (może nią być także Oddział Wojewódzki Umownych Ubezpieczeń lub Ekspozytura wzgl. Reprezentacja Um. Ubezp. P. Z. U. W.), bądź też do upoważnionego pracownika P. Z. U. W., znajdującego się w siedzibie spółdzielni w czasie delegacji służbowej. Wymienione placówki (wzgl. pracownicy w miarę możliwości) winny dostarczyć spółdzielni potrzebne formularze wniosków, przy czym należy zawsze domagać się dwóch egzemplarzy na każde ryzyko (sklep, magazyn) oddzielnie zgłaszane, tak aby spółdzielnia mogła sporządzić jedną kopię zapasową dla swoich akt oraz dla okazania w razie potrzeby władzom lustracyjnym. Wypełnione wnioski o ubezpieczenie należy dostarczyć bezpośrednio P. Z. U. W., a można to uczynić w sposób następujący:

1. przesłać wniosek pocztą — listem poleconym — zachowując odcinek nadania;
2. złożyć wniosek w biurze najbliższej placówki P. Z. U. W., żądając wydania pisemnego pokwitowania odbioru;
3. wręczyć wniosek pracownikowi P. Z. U. W., znajdującemu się służbowo w terenie — za pisemnym pokwitowaniem odbioru (np. na kopii wniosku).

Uwaga: Stosownie do Porozumienia odpowiedzialność P. Z. U. W. z tytułu zgłoszonego ubezpieczenia rozpoczyna się z momentem wpływu wniosku do Zakładu lub do rąk upoważnionego pracownika Zakładu w terenie.

Dlatego należy zwracać uwagę, aby pisemne pokwitowanie odbioru wniosku zawierało datę i godzinę złożenia wniosku, jako moment początku odpowiedzialności P. Z. U. W.

Jeżeli sprawa zawarcia ubezpieczenia jest już aktualna, a nie ma w danej chwili możliwości zdobycia formalnych druków wniosków, należy zgłosić ubezpieczenie zwykłym pismem, telefonicznie lub telegraficznie, żądając jednocześnie dostarczenia druków formalnych. W wypadku zgłoszenia telefonicznego żądać zanotowania dnia i godziny zgłoszenia oraz zanotować nazwisko osoby przyjmującej ubezpieczenie, w wypadku telegraficznego — zanotować datę i godzinę nadania telegramu. W obu wypadkach należy pismem potwierdzić zgłoszenie ubezpieczenia i jak najszybciej sporządzić wnioski szczegółowe (formalne) na formularzach P. Z. U. W.

Powyższy tryb zgłaszania wniosków o ubezpieczenie oraz wydawania na życzenie placówki spółdzielczej pisemnego pokwitowania z odbioru wniosku, przewidziane jest zarówno porozumieniem z P. Z. U. W. z dnia 6. XI. 1948 r. jak i instrukcją P. Z. U. W. w sprawie obsługi ubezpieczeń spółdzielczości z dnia 20. XI. 1948 r.

Na wszystkie pytania wniosku należy starannie odpowiedzieć. Jeżeli przez pomyłkę lub przeoczenie jakiś punkt wniosku został pominięty lub podany niewłaściwie, należy natychmiast po zauważeniu tego faktu przesłać odpowiednie sprostowanie pisemne do P. Z. U. W.

Uzupełnienia i sprostowania wniosku będą obowiązywać od daty początkowej wniosku, o ile zostaną zgłoszone do P. Z. U. W. w ciągu 1-go miesiąca od dnia złożenia wniosku. Natomiast zmiany sumy ubezpieczenia należy zgłaszać zawsze bieżąco z ważnością od dnia zgłoszenia w P. Z. U. W.

We wniosku należy zawsze podać nazwę Centrali spółdzielczej lub spółdzielczo-państwowej, do której spółdzielnia należy. Można to uczynić skrótem literowym właściwym danej Centrali, lub podając całą nazwę najlepiej na stronie tytułowej wniosku — na górnym marginesie. Podawanie nazwy Centrali jest niezbędne Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych dla właściwego ujęcia statystycznego danego wniosku w zestawieniach jakie PZUW będzie sporządzał na użytek Centralnego Związku Spółdzielczego i Centrali.

Przy składaniu wniosku zaleca się spółdzielniom wpłacanie zadatku na składkę ubezpieczeniową. Jednakże podkreślamy, że niewpłacenie zadatku nie ma wpływu na odpowiedzialność P. Z. U. W. z tytułu danego ubezpieczenia, a więc nie może pociągać odmowy ze strony P. Z. U. W. przyjęcia danego ubezpieczenia.

Jeżeli spółdzielnia ma do ubezpieczenia od ognia obiekt przemysłowy, to w celu oszacowania tego obiektu winna się zwrócić do najbliższej placówki PZUW, która we własnym zakresie i na własny koszt przeprowadzi taki szacunek i sporządzi wniosek.

Spółdzielnia winna okazać pomoc przedstawicielowi PZUW przy sporządzaniu szacunku, jak również przy sporządzaniu wniosku o ubezpieczenie oraz udzielić potrzebnych materiałów do wglądu i wyjaśnień.

Zaznacza się, że sporządzone szacunki, stanowią

materiał do ustalenia przez spółdzielnię sumy ubezpieczenia.

Placówki PZUW obowiązane są — stosownie do wyżej wspomnianej instrukcji PZUW — udzielać spółdzielniom wszelkich informacji rad i wskazówek odnośnie zawarcia ubezpieczenia i sporządzenia wniosku, a także we własnym zakresie opracowywać wnioski o ubezpieczenie.

II. Dokumenty ubezpieczeniowe i opłacanie składki za ubezpieczenie.

Składkę za ubezpieczenie należy zapłacić gotówką lub przelewem możliwie niezwłocznie po otrzymaniu z PZUW wezwania o zapłatę składki. Stosownie do porozumienia, PZUW ponosi odpowiedzialność za ubezpieczenia nieopłacone jeszcze w ciągu 1-go miesiąca od daty otrzymania wezwania, zaś po upływie tego terminu, o ile składka nie zostanie zapłacona, mają zastosowanie odnośne przepisy ogólnych warunków ubezpieczeń. W związku z tym należy unikać jakiegokolwiek zwłoki w opłaceniu składki, aby nie narazić się na ustanie odpowiedzialności PZUW.

O ile spółdzielnia nie jest w stanie zapłacić od razu całości składki, należy uiścić część składki i wystąpić do PZUW o rozłożenie pozostałej składki na raty.

Wszelkich informacji, odnośnie kosztów ubezpieczenia t. zn. odnośnie zastosowanych w obliczeniu składki — stawek taryfowych i przysługujących rabatów, należy zasięgać w placówkach PZUW. W wypadkach ubezpieczeń skomplikowanych pod względem taryfowym placówki PZUW obowiązane są załączać przy polisie obliczenie składki. Chodzi tu przede wszystkim o ubezpieczenie od ognia zakładów przemysłowych, poza tym o ubezpieczenie kilku magazynów o różnej konstrukcji, znajdujących się na jednej posesji — w ubezpieczeniu ogniowym itp.

Polisy mają być wystawiane szybko i sprawnie. PZUW wystawia i doręcza spółdzielni polisy zasadniczo w jednym egzemplarzu.

Jeżeli ubezpieczenie ma być zawarte z cesją odszkodowania na rzecz instytucji kredytowej, należy to zaznaczyć we wniosku o ubezpieczeniu lub w specjalnym piśmie, zwłaszcza jeżeli sprawa cesji wystąpi po zawarciu ubezpieczenia. W tym wypadku PZUW wydaje spółdzielni duplikat polisy na oryginalnym blankiecie dla użytku cesjonariusza (banku).

Spółdzielnia, o zasięgu działania przekraczającym powiat, może o ile jest to dla niej niezbędne ze względu na technikę jej wewnętrznej pracy zgłaszać wniosek do Wojewódzkiego Oddziału P. Z. U. W. za pośrednictwem centrali, której podlega, o dostarczenie bibułkowych kopii polis.

III. Likwidacja szkód i wypłacanie odszkodowań.

O każdym wypadku szkody w ubezpieczonym mieniu spółdzielnia winna zawiadomić Inspektora Powiatowego PZUW, czyniąc to natychmiast po stwierdzeniu zajścia szkody, a najpóźniej w ciągu 3-ch dni od daty zaistnienia szkody. Następnie należy dostarczyć PZUW wymaganych przezeń dokumentów i danych potrzebnych do zlikwidowania szkody. Niezależnie od tego o każdej szkodzie spółdzielnia zawiadamia placówkę ubezpieczeniową właściwej Centrali branżowej, której spółdzielnia podlega, stosownie do organizacji danej Centrali i jej zarządzeń. Placówka ubezpieczeniowa Centrali może wyznaczyć delegata dla brania udziału w likwidacji szkody.

Przy szkodach kradzieżowych (nie rabunkowych) zgłoszonych w wysokości powyżej zł. 500.000, — i szkodach ogniowych powyżej zł. 1.000.000, — Inspektor Powiatowy PZUW ma obowiązek uprzedzić spółdzielnię o dacie likwidacji szkody, wyznaczając taki termin, aby zawiadomienie o przybyciu likwidatora — spółdzielnia otrzymała co najmniej na 3 dni przed zamierzoną likwidacją.

Spółdzielnia natychmiast po otrzymaniu tego zawiadomienia powiadamia placówkę ubezpieczeniową swej Centrali o terminie likwidacji, ewentualnie drogą telegraficzną czy telefoniczną, aby delegat tej placówki miał możliwość wzięcia udziału w likwidacji.

W wypadkach szkód, których wysokość będzie odmiennie ustalona, udział w likwidacji może brać także inspektor Centralnego Związku Spółdzielczego. Tryb postępowania w tych wypadkach będzie ustalony dodatkowo.

Stosownie do porozumienia z dnia 6. XI. 1948 r. likwidację szkód przeprowadza i odszkodowania wypłaca bezpośrednio PZUW.

Jeżeli delegat C. Z. S. lub odnośnej Centrali nie brał udziału w likwidacji szkody, a spółdzielnia ma wątpliwości co do sposobu przeprowadzenia likwidacji lub odnośnie wysokości odszkodowania, winna w terminie 14-dniowym zwrócić się pisemnie lub osobiście do właściwej placówki ubezpieczeniowej danej Centrali dostarczając dokładne materiały, będące podstawą likwidacji oraz akta ubezpieczeniowe danego ryzyka (wniosek i ew. polisę, o ile spółdzielnia jest w jej posiadaniu). Placówka ubezpieczeniowa Centrali zajmie się zbadaniem całej sprawy, ew. skieruje ją do Centralnego Związku Spółdzielczego.

IV. Okres przejściowy.

Ekspozytura Biura Ubezpieczeń C. S. S. „Społem“ weszły z dniem 1. XI. 48 w stan likwidacji. Na podstawie specjalnego porozumienia z PZUW wykonują one nadal czynności inkasowe w stosunku do polis otrzymanych od PZUW do inkasa do dnia 15. XI. 1948 r. dokonują rozliczeń składki ze spółdzielniami na podstawie dokumentów składkowych i stornowych dla uzyskania ostatecznych zamknięć swej działalności inkasowej uzgodnionej z PZUW. W związku z tym spółdzielnie obowiązane są nadal wykonywać wszelkie wezwania o zapłatę składki i monity skierowane do spółdzielni przez Ekspozyturę Biura Ubezpieczeń C. S. S. „Społem“ w likwidacji — także po 1. XI. 1948 r.

Ze względu na możliwą dezorientację spółdzielni wskutek nieznaności nowych zasad obsługi ubezpieczeń przejściowo w okresie tylko do 31. XII 1948 r. uznaje się za ważny dotychczasowy moment początkowy odpowiedzialności PZUW z tytułu ubezpieczenia — od daty wpływu wniosku do Ekspozytury Biura Ubezpieczeń C. S. S. „Społem“ w likwidacji, o ile wniosek wpłynął do Ekspozytury zamiast bezpośrednio do PZUW.

V. Spółdzielczy aparat ubezpieczeniowy.

Dla wykonywania instruktażu i poradnictwa ubezpieczeniowego w stosunku do Centrali i spółdzielni Centralny Związek Spółdzielczy powołał z dniem 1. XI. 48. Biuro Ubezpieczeń przy Wydziale Organizacyjnym swej Centrali (adres Biura, Warszawa, ul. Szpitalna 5, III-e piętro).

Biuro Ubezpieczeń C. Z. S. reprezentuje całość problemu ubezpieczeń spółdzielczych wobec PZUW

oraż przez swych inspektorów, urzędujących przy delegaturach C. Z. S., sprawuje kontrolę nad ubezpieczeniami zawieranymi przez Centralę i spółdzielnie.

Niezależnie od tego każda Centrala obowiązana jest powołać specjalny aparat ubezpieczeniowy dla racjonalnego ubezpieczenia swego majątku oraz dla opiekowania się na odcinku ubezpieczeń podległymi sobie spółdzielni. W tym względzie Centrale wydają odnośne zarządzenia i szczegółowe instrukcje.

Kontrolę nad działalnością instrukcyjno-nadzorczą Central na odcinku ubezpieczeń sprawować będzie Biuro Ubezpieczeń C. Z. S.

VI. Ustępstwa od ogólnych warunków i taryf.

Porozumienie z PZUW z dnia 6. XI. 48 przyznaje spółdzielczości następujące specjalne ustępstwa od ogólnych warunków i taryf, które podajemy w formie wyciągu z tekstu Porozumienia:

§ 10.

„W razie stwierdzenia błędów w księgach ubezpieczającego PZUW podda rewizji przeprowadzone obliczenie odszkodowania nawet w wypadku dokonanej już wypłaty odszkodowania o ile zgłoszenie reklamacji z tego tytułu nastąpi w ciągu roku kalendarzowego, w którym szkoda powstała, a przy szkodach, powstałych w ostatnim kwartale roku kalendarzowego, do 15-go lutego roku przyszłego.“

§ 12.

„1. W razie likwidacji ubezpieczonego obiektu własnego lub dzierżawionego, bądź wyjścia obiektu z administracji, użytkowania lub dzierżawy — ubezpieczający powinien fakty powyższe zgłosić PZUW w ciągu jednego miesiąca od daty ich zajścia.“

Ubezpieczający otrzyma wówczas zwrot składki za czas nie ubiegły wg. obliczenia pro rata temporis pod warunkiem, że w danym okresie ubezpieczenia nie było szkody, za którą PZUW przyznał odszkodowanie.

W razie uchybienia przez ubezpieczającego obowiązku zawiadomienia PZUW w terminie właściwym — zwrot składki udzielany będzie wg. wymienionych wyżej zasad od daty otrzymania przez PZUW od ubezpieczającego zawiadomienia o zajściu wyżej wymienionych okoliczności, z wyjątkiem ryzyk reasekurowanych.

2. W razie zgłoszenia przez ubezpieczającego w ciągu bieżącego okresu ubezpieczenia zmniejszenia sumy ubezpieczenia towarów z podaniem z góry początkowej i końcowej daty, w której zmniejszona suma ma obowiązywać, PZUW udzieli ubezpieczającemu odpowiedniego zwrotu składki pro rata temporis za czas niewcześniejszy niż od dnia, w którym takie zgłoszenie wpłynęło do PZUW i tylko wówczas, jeśli w danym okresie ubezpieczenia nie było szkody.

3. Postanowienia pkt. 1 i 2 nie dotyczą działu ubezpieczeń transportów.

4. Ubezpieczający w dziale ubezpieczeń od kradzieży z włamaniem i rabunku — będzie miał prawo w ciągu miesiąca od daty początku zgłoszonego ubezpieczenia towarów w pełnej wartości zwrócić się do PZUW o zmianę na ubezpieczenie wg. systemu ułamkowego, z określeniem wysokości ułamka, jednakże tylko wówczas, gdy do chwili takiego żądania nie było szkody.

5. PZUW nie będzie stosował potrąceń na własne ryzyko we wszystkich rodzajach ubezpieczeń zgłoszonych w ramach porozumienia.

Przepis powyższy nie dotyczy działu ubezpieczeń szyb, jeśli chodzi o przewidziane w taryfie stosowanie udziału własnego przy ubezpieczeniach szyb uszkodzonych, szyldów i szyb inspektowych.

Postanowienia o udziale własnym nie należy identyfikować z udziałem własnym w szkodzie (franszyza) obowiązującym w niektórych działach ubezpieczeń.

Odnośnie do działu ubezpieczeń od kradzieży z włamaniem i rabunku ustala się, że w przypadkach, gdy powstaną dwie szkody w jednym i tym samym lokalu (bez względu na to czy kradzieżowe czy też rabunkowe), przy czym gdy druga szkoda powstanie nie później niż w rok po pierwszej — PZUW zastrzega sobie prawo wypowiedzenia ubezpieczenia, zgodnie z postanowieniami § 30 ogólnych warunków ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem. W tym atoli przypadku PZUW jednocześnie proponuje ubezpieczającemu zawarcie nowego ubezpieczenia pod warunkim wprowadzenia dodatkowych środków bezpieczeństwa, bądź też proponuje zawarcie nowego ubezpieczenia pod warunkim wprowadzenia udziału własnego ubezpieczającego w wysokości 20% na jeden rok.

6. W ubezpieczeniach od odpowiedzialności cywilnej zniesiony będzie bezpłatnie udział własny ubezpieczającego.

7. W ubezpieczeniach samochodów „auto-casco“ PZUW będzie ponosił odpowiedzialność za szkodę wynikłą z pożaru samochodu wskutek przewożenia nim materiałów łatwopalnych. Za takie rozszerzenie zakresu odpowiedzialności nie będzie pobierany dodatek do składki.

PZUW ponosi odpowiedzialność również za szkody A. C. powstałe w chwili oddania do użytku ubezpieczonego pojazdu instytucjom lub władzom państwowym, samorządowym lub spółdzielczym.

W ubezpieczeniach samochodów „auto-casco“ oraz w ubezpieczeniach O. C. z tytułu posiadania samochodu instytucjom, posiadającym ponad sto ubezpieczonych pojazdów, przyznany będzie ulgowy okres 2 miesięczny na zgłoszenie zmian, mających wpływ na ubezpieczenie. Zmiana treści ubezpieczenia liczyć się będzie od daty powstania okoliczności uzasadniających zmianę.

8. W działach ubezpieczeń, których ogólne warunki przewidują redukcję sumy ubezpieczenia po zajściu szkody, za którą PZUW świadczy — PZUW będzie przywracał automatycznie sumy ubezpieczenia do poprzedniej wysokości z terminem od dnia zajścia szkody za pobraniem składki.

Powyższe nie dotyczy tych wypadków, gdy ubezpieczający zgłosił rezygnację z przywrócenia poprzedniej sumy ubezpieczenia w terminie jednomiesięcznym od daty szkody.

9. W celu zlikwidowania szkód kradzieżowych PZUW nie będzie wymagał zaświadczenia o umorzeniu lub zakończeniu postępowania sądowego, jeżeli Zarząd i Rada Nadzorcza spółdzielni złożą pisemne oświadczenie, że w powyższą sprawę kradzieży nie zostały włączone osoby z personelu.

Postanowienie powyższe nie zwalnia ubezpieczającego od obowiązku przedłożenia PZUW zaświadczenia o umorzeniu dochodzeń karnych lub wyroku. W razie wydania przez sąd wyroku skazującego, ubezpieczona spółdzielnia zwróci wypłacone jej odszkodowanie.“

§ 13.

„1. Taryfowanie ubezpieczeń towarów w spółdzielniach i magazynach, nie pozostających pod wpływem ryzyk fabrycznych, odbywać się będzie w Dziale Ogniomym wg. następujących zasad:

- a) towary spożywcze, kolonialne itp. w spółdzielniach i magazynach, łącznie z urządzeniem pomieszczeń — wg. III stopnia niebezpieczeństwa — na całym obszarze R. P. oprócz woj. poznańskiego i pomorskiego, na terenie których dla przedmiotów tych stosowany będzie II stopień niebezpieczeństwa;
- b) towary w magazynach, zawierających tylko towar jednorodny — wg. właściwego stopnia niebezpieczeństwa, nie wyżej jednak niż III stopień niebezpieczeństwa;
- c) wyjątek od tej zasady taryfowania stanowić będą towary bardziej niebezpieczne wymienione w części IV obecnie obowiązującej taryfy niefabrycznej, które taryfowane będą według właściwego stopnia niebezpieczeństwa.

2. W dziale ubezpieczeń od kradzieży z włamaniem — ubezpieczenia sklepów, magazynów i zakładów przemysłowych, posiadających wyłącznie towary jednorodne, stosowane będą stawki właściwe z taryfy, przy czym we wniosku należy ściśle określić rodzaj przedmiotów ubezpieczenia, zgodnie z przepisami taryfy.

Sklepy, magazyny i zakłady przemysłowe, posiadające towary różnych kategorii taryfowych, będą zgłaszane do ubezpieczenia zawsze w jednej łącznej sumie. W razie podania we wniosku dla tego rodzaju wypadków osobnych sum ubezpieczenia dla każdej kategorii towarów, PZUW traktować będzie ubezpieczenie tak, jak gdyby zgłoszone było w jednej łącznej sumie (solidarnie), w ten sposób wystawiane będą polisy i obliczone odszkodowania.

Ubezpieczenia, obejmujące towary różnych kategorii taryfowych, wśród których są towary kategorii III lub IV, będą taryfowane wg. stawek obowiązujących dla III kategorii.

Ubezpieczenia, obejmujące towary tylko I i II kategorii, będą taryfowane wg. stawek obowiązujących dla II kategorii.

Przy dodatkowych ubezpieczeniach towarów, zgłoszonych do terminu bieżącego okresu ubezpieczenia zasadniczego, składka będzie obliczana pro rata temporis.

3. W ubezpieczeniach ogniowych udzielany będzie specjalny rabat grupowy w wysokości 10% dla woj. poznańskiego i pomorskiego oraz 20% dla pozostałych województw.

4. W ubezpieczeniach samochodów A. C. udzielony będzie rabat w wysokości 10%, a ponadto dla wozów nowych w pierwszym roku używania dalszy rabat w wysokości 10% — do czasu wprowadzenia nowej taryfy.

5. W dziale ubezpieczeń maszyn, niezależnie od rabatów, przewidzianych taryfą, udzielony będzie rabat specjalny w wysokości 10%.

6. W dziale ubezpieczeń od następstw nieszczęśliwych wypadków przy ubezpieczeniu pracowników spółdzielczych przysługiwać będzie ilościowy w wysokości 25% — przy ubezpieczeniu do 500 osób oraz 30% — przy ubezpieczeniu do 1000 osób.

Zmiana rabatu na wyższy obowiązuje od momentu przyjęcia do ubezpieczenia dalszych osób z tym, że dla poprzednich ubezpieczeń z tej grupy podwyżka rabatu obowiązywać będzie od daty odnowienia na dalszy okres roczny“.

§ 14.

„Niezależnie od rabatów w poszczególnych działach ubezpieczeń, wymienionych w § 13, PZUW udzieli we wszystkich ubezpieczeniach, w ramach niniejszego porozumienia, rabat spółdzielczy w wysokości 10% oraz rabat dodatkowy 5%. Wyjątek stanowią ubezpieczenia zwierząt na życie, w których rabat spółdzielczy wynosi 5%, a rabat dodatkowy 3%.

Od stawek ubezpieczeniowych za ryzyko wojny w ubezpieczeniach transportowych nie udziela się żadnych rabatów“.

§ 17.

„Porozumienie niniejsze nie obejmuje ubezpieczeń, których specjalne warunki każdorazowo uregulowane będą odrębnymi umowami z PZUW, a między innymi:

- a) ubezpieczeń zwierząt rzeźnych,
- b) ubezpieczeń zwierząt importowanych, — na czas transportu w dystrybucji wewnętrznej,
- c) ubezpieczeń tuczu,
- d) ubezpieczeń jaj na czas wylęgu.“

CENRALNY ZWIĄZEK SPÓŁDZIELCZY
Wydział Organizacyjny

(—) Podwiński

(—) L. Marszałek

Poz. 10.

Uchwała Zarządu CZS z dnia 29 grudnia 1948 r. w sprawie utworzenia Działu Socjalnego.

W oparciu o postanowienie § 5 lit. a) statutu Centralnego Związku Spółdzielczego — Zarząd CZS postanawia:

1. utworzyć z dniem 1 stycznia 1949 r. w ramach Biura Kadr CZS — Dział Socjalny;
2. ustalić następujący zakres działania Działu Socjalnego:
  - a) prowadzenie nadzoru i kontroli Akcji Socjalnej w spółdzielczości, w szczególności pod względem jednolitości, planowości i celowości;
  - b) opracowywanie wzorów organizacyjnych dla komórek socjalnych w spółdzielczości oraz dla poszczególnych zakresów działania akcji socjalnej;
  - c) informowanie centrali spółdzielni w zakresie zagadnień socjalnych oraz inicjowanie

i współdziałanie w zakresie szkolenia socjalnego;

- d) udzielanie porad centralom spółdzielni oraz zainteresowanym spółdzielniom (o zasięgu ogólnokrajowym), a w szczególności przy zawieraniu umów z obcymi instytucjami socjalnymi;
  - e) opracowywanie materiałów statystycznych z zakresu akcji socjalnej w spółdzielczości;
  - f) współdziałanie w zakresie akcji socjalnej z KCZZ, ZZPS, Wydziałem Socjalnym Min. Przem. i Handlu oraz centralnymi instytucjami socjalnymi, a zwłaszcza RTPD, ChTPD, FCK itp.
3. powołać referaty socjalne we wszystkich Delegaturach CZS.

Poz. 11.

Uchwała Zarządu CZS z dnia 29 grudnia 1948 r. w sprawie powołania w Delegaturach instruktorów młodzieżowych.

Zarząd Centralnego Związku Spółdzielczego postanawia:

1. Powołuje się w Delegaturach z dniem 1 stycznia 1949 r. instruktorów młodzieżowych:

1. w Łodzi — dla miasta Łodzi i województwa łódzkiego oraz lewobrzeżnych powiatów województwa warszawskiego
2. w Szczecinie — dla woj. szczecińskiego i gdańskiego
3. w Poznaniu — „ „ poznańskiego i pomorskiego
4. we Wrocławiu — „ „ wrocławskiego i śląskiego
5. w Lublinie — „ „ lubelskiego i rzeszowskiego
6. w Krakowie — „ „ krakowskiego i kieleckiego
7. w Białymstoku — „ „ białostockiego i olsztyńskiego

Miasto Warszawa i prawobrzeżne powiaty woj. warszawskiego podlegają bezpośrednio Instruktoriatowi Młodzieżowemu w Biurze Samorządu Spółdzielczego CZS.

2. Ustala się następujący zakres działania instruktorów młodzieżowych:
  - a) umasowienie udziału młodzieży w spółdzielczości,
  - b) wiązanie prac Związku Młodzieży Polskiej z aktualnymi pracami spółdzielni oraz centrali spółdzielni i spółdzielczo-państwowych,
  - c) organizowanie szkolenia i doszkalania fachowego młodzieży na kursach, prowadzonych przez CZS oraz centrale spółdzielni i spółdzielczo-państwowe,
  - d) koordynowanie prac prowadzonych na oddziale młodzieżowym przez centrale spółdzielni i spółdzielczo-państwowe.
3. Instruktorzy młodzieżowi są organami terenowymi Instruktoriatu Młodzieżowego w Biurze Samorządu Spółdzielczego.

Poz. 12.

Komunikat Biura Prawnego C. Z. S. w sprawach podatkowych.

Przepisy art. 17 ust. 1 pkt. 4 lit. a) dekretu o podatku obrotowym z dnia 21 grudnia 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 3 poz. 23), zmienionego ustawą z dnia 25 lutego 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 12 poz. 94), nasuwały wątpliwości w praktyce w przypadku, gdy spółdzielnia posiadała kilka zakładów wytwórczych i w każdym z nich zatrudniała do 50 robotników, a mianowicie wyłaniało się pytanie, czy uzyskane przez spółdzielnię obroty ze sprzedaży artykułów produkcji własnych zakładów należało deklarować do opodatkowania według stawki podatkowej w wysokości 1,5% czy też w wysokości 3%.

Sprawę powyższą rozstrzygnęło Ministerstwo Skarbu w okólniku z dnia 25 sierpnia 1948 r. Nr. D. V. 10832-3-47 (Dz. U. z. Min. Skarbu Nr 82, poz. 352), wyjaśniając co następuje:

„Jak wynika z treści powołanego przepisu art. 17 ust. 1 pkt. 4 lit. a) dekretu o podatku obrotowym przepis ten ma na względzie spółdzielnię jako całość (jako przedsiębiorstwo), nie zaś poszczególne zakłady wytwórcze spółdzielni. Ulgową więc stawkę podatku obrotowego, wynikającą z cytowanego przepisu, stosować należy do obrotów spółdzielni należących do związków rewizyjnych (Centralnego Związku Spółdzielczego), a zatrudniających przy produkcji do 50 robotników i udziałowców łącznie, przy czym istotną w danym wypadku jest ogólna liczba robotników i udziałowców (członków spółdzielni) zatrudnionych przy produkcji przez spółdzielnię (jako przedsiębiorstwo) nie zaś liczba osób zatrudnionych przy produkcji w poszczególnych zakładach przemysłowych lub rzemieślniczych.

Do liczby zatrudnionych robotników i udziałowców (50 osób) zalicza się również inżynierów, techników, praktykantów (uczniów przemysłowych) i t. p. osoby, których zatrudnienie związane jest bezpośrednio z produkcją, natomiast nie zalicza się do tej liczby pracowników i udziałowców (członków

spółdzielni) zatrudnionych w biurze, ekspedycji lub magazynie, a więc nie związanych z produkcją“.

Jak z tego wynika, obroty spółdzielni artykułami własnej produkcji podlegają opodatkowaniu podatkiem obrotowym według stawki:

1,5% — jeżeli spółdzielnia, należąca do właściwej centrali spółdzielni względnie centrali spółdzielczo-państwowej, jako całość we wszystkich swoich zakładach wytwórczych zatrudnia przy produkcji do 50 robotników. Granice te nie mogą być przekroczone w ciągu jakiegokolwiek bądź okresu w danym roku podatkowym, przy czym do ilości 50 pracowników zalicza się robotników i udziałowców (członków spółdzielni, zatrudnionych przy produkcji.

Pogląd powyższy wyraziło Ministerstwo Skarbu w piśmie z dnia 28 lutego 1948 r., Nr. D. V. 10352-3-47 do Związku Gospodarczego Spółdzielni R. P. „Społem“.

3% — jeżeli liczba robotników, zatrudnionych przy produkcji przez spółdzielnię należąca do centrali spółdzielni względnie do centrali spółdzielczo-państwowej, jako przedsiębiorstwo, we wszystkich zakładach wytwórczych wynosi ponad 50 robotników.

Przedstawione wyżej zasady mają zastosowanie zarówno do przepisów powołanego na wstępie dekretu o podatku obrotowym, jak również i do nowego dekretu z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 413), którego przepisy obowiązują od dnia 1 stycznia 1949 r.

W końcu zaznaczamy, że Ministerstwo Skarbu nie uwzględniło wniosku Centralnego Związku Spółdzielczego w sprawie niestosowania zasad interpretacyjnych, podanych w powołanym wyżej okólniku w odniesieniu do okresu poprzedzającego wydanie tego okólnika, względnie o umorzenie różnicy w podatku między stawką 3%, a stawką 1,5% za ten okres.

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA OGÓLNEGO

W numerze 50 z dnia 30 października 1948 r.

Wojskowa ewidencja rezerw osobowych

poz. 390. Dekret z dnia 25 października 1948 r. o odtworzeniu i uporządkowaniu wojskowej ewidencji rezerw osobowych.

Dekret przewiduje jednorazową rejestrację, połączoną z przeglądem lekarskim następujących osób: 1) mężczyzn, urodzonych w latach 1900 — 1926 bez względu na to, czy ich stosunek do służby wojskowej został ustalony i czy odbywali oni czynną służbę wojskową, 2) osób, urodzonych w latach 1895 — 1926, posiadających stopień oficerski. Obowiązki temu mogą być również poddane kobiety, nie posiadające stopnia oficerskiego, urodzone w latach 1913 — 1926, które bądź odbywały czynną służbę wojskową, bądź ze względu na posiadane wykształcenie lub wykonywany zawód mogą być użyte do pomocniczej służby wojskowej.

Powołanie do rejestracji zarządzają władze wojskowe przez obwieszczenia podane do publicznej wiadomości co najmniej na dwa tygodnie przed wyznaczonym terminem rejestracji. Właściwą komisją rejestracyjną jest ta, w której rejonie działania powołany zamieszkuje lub czasowo przebywa. Uchylenie się od obowiązków rejestracji, przewidzianych w omawianym dekrete, podlega karze więzienia do 3 lat lub aresztu do 3 lat, jeśli sprawca nie stawia się osobiście w wyznaczonym czasie przed właściwą władzą wojskową, albo nie zgłasza wymaganych danych na piśmie, jeżeli do takiego zgłoszenia został uprawniony; jeżeli zaś sprawca do rejestracji stawiał się lecz używ środków, zmierzających do wprowadzenia władzy wojskowej w błąd co do osobistych danych, — podlega karze aresztu do 1 roku i grzywny do 30.000.- zł. albo jednej z tych kar.

Kierownicy władz, urzędów, instytucji, przedsiębiorstw i zakładów pracy państwowych, samorządowych, spółdzielczych i prywatnych są obowiązani pod karą aresztu do 1 roku i grzywny do 30.000.- zł. albo jednej z tych kar sprawdzać przez zbadanie wojskowych dokumentów osobistych, czy osoby zatrudnione lub im podległe bądź też starające się o przyjęcie, wypełniły określony w omawianym dekrete obowiązek zgłoszenia się do rejestracji.

W razie stwierdzenia niewypełnienia przez daną osobę obowiązku tego, należy niezwłocznie powiadomić o tym najbliższą rejonową komendę uzupełnień.

Wykonanie omawianego dekretu zostało poruczone Ministrom: Obrony Narodowej, Administracji Publicznej, Ziemi Odzyskanych, Bezpieczeństwa Publicznego i Zdrowia.

Omawiany dekret wszedł w życie z dniem 30 października 1948 roku.

Podatek gruntowy.

poz. 394. Rozporządzenie Ministrów: Administracji Publicznej i Ziemi Odzyskanych z dnia 5 października 1948 r. w sprawie przesunięcia terminu płatności drugiej raty podatku gruntowego za rok 1948, przypadającej do zapłaty w całości bądź w części w ziemiopłodach.

Termin płatności drugiej raty podatku gruntowego za rok 1948, przypadającej do zapłaty w całości bądź w części w ziemiopłodach, został przesunięty do dnia 31 grudnia 1948 r.

Najem lokali.

poz. 398. Rozporządzenie Ministrów: Odbudowy, Administracji Publicznej, Ziemi Odzyskanych i Skarbu z dnia 25 października 1948 r. w sprawie wykonania dekretu o najmie lokali, wydane co do § 18 po porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania.

Rozporządzenie to zawiera wyjaśnienia oraz określenia, jak należy interpretować pojęcia, użyte w dekrete z 28 lipca 1948 r. o najmie lokali.

W szczególności omawiane rozporządzenie wyjaśnia, że przepisy dekretu i rozporządzeń, wydanych na jego podstawie, stosuje się do właściciela i użytkownika nieruchomości oraz osób, reprezentujących ich prawa, jak dzierżawcy, zarządcy przymusowi nawet wówczas, gdy oddają oni lokale w bezpłatne użytkowanie lub też sami je zajmują. Z drugiej strony przepisy, dotyczące najemców, stosują się odpowiednio do podnajemców (sublokatorów).

Za członków rodziny w rozumieniu dekretu uważać należy małżonka, wstępnych, zstępnych oraz przysposobionych najemcy i jego małżonka. O ile chodzi o członków rodziny, zatrudnionych w zakładach rzemieślniczych, cukrowniczych, piekarskich, wędliniarskich i złotniczych, o których mówi art. 4 pkt. 1 lit. b) dekretu, to poza osobami wymienionymi w zdaniu poprzednim, uważa się za członków rodziny również i innych krewnych i powinowatych, żyjących z najemcą we wspólnym gospodarstwie domowym.

Sublokatorzy (podnajemcy) są obowiązani do opłacania czynszu bezpośrednio właścicielowi lub użytkownikowi nieruchomości. Właściciel nieruchomości lub jej użytkownik może odstąpić od umowy najmu w stosunku do podnajemcy w razie, jeżeli ten ostatni zalega z zapłatą czynszu conajmniej przez dwa okresy płatności.

Lokalem w rozumieniu dekretu jest wszelkiego rodzaju pomieszczenie mieszkalne, przemysłowe, handlowe, biurowe i inne z należącymi do nich zabudowaniami gospodarczymi, piwnicami, składami itp. z wyjątkiem ogrodów i placów niezabudowanych, stanowiących przynależność lokali mieszkalnych.

Lokalem mieszkalnym w rozumieniu dekretu jest każdy lokal, używany na cele mieszkalne, przy czym lokal taki nie traci charakteru mieszkalnego nawet wówczas, gdy jest częściowo używany na inne cele, chyba że jest używany na przedsiębiorstwo handlowe lub ma charakter lokalu użytkowego z przeznaczenia.

Za lokal użytkowy z przeznaczenia uważa się lokal, którego położenie (wejście od ulicy, wejście od podwórza z oknem wystawowym lub w miejscu, przeznaczonym dla handlu ulicznego, lub na placu targowym itp.) albo wyposażenie techniczne świadczą o przeznaczeniu lokalu na cele przemysłowe, handlowe, biurowe lub inne.

Za izbę uważa się wszelkiego, rodzaju pomieszczenia, jak pokoje mieszkalne, kuchnie, pokoje służbowe z oknem i ogrzewaniem, sklepy, sale, pokoje biurowe itp. z wyjątkiem łazienek, spiżarni, werand.

przedpokojów, korytarzy, pralni, piwnic, strychów itp. pomieszczeń. Nie uważa się za pokój mieszkalny pomieszczenia bez okna nawet jeśli jest ogrzewane. Za izbę uważa się również wszelkie pomieszczenia, przeznaczone na cele użytkowe, jak np. hale fabryczne, warsztatowe, magazynowe, składy, garaże i tp.

Powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego, poza powierzchnią pomieszczeń ściśle mieszkalnych, obejmuje również powierzchnię kuchni i przedpokoi, korytarzy, łazienek, klozetów, spiżarni, alkow i innych pomieszczeń, służących celom mieszkalnym i gospodarczym najemcy, z wyjątkiem powierzchni piwnic, balkonów, tarasów, werand, nie posiadających urządzeń ogrzewniczych, pralni, suszarni, strychów, pawlaczów, antresol, szaf i schowków w ścianach itp. pomieszczeń jak również komórek przeznaczonych na przechowywanie opału.

Do powierzchni użytkowej lokali, zajmowanych na inne cele, niż mieszkalne wlicza się prócz pomieszczeń, podlegających wliczeniu do powierzchni lokali mieszkalnych, również wszelkie pomieszczenia, służące przemysłowym, handlowym, biurowym i innym celom użytkowym jak piwnice, zamknięte pomieszczenia składowe, garaże, komórki, wtedy nawet, gdy stanowią one odrębne zabudowania. Wyjątek stanowią piwnice, komórki i innego rodzaju pomieszczenia, służące potrzebom gospodarstwa domowego najemcy, gdy część lokalu użytkowego jest zajmowana na cele mieszkalne.

Zawodowa twórczość albo działalność, która w myśl art. 3 pkt. 1 lit. b) dekretu zwalnia od płacenia czynszu według nowych stawek, winna być udowodniona przynależnością do właściwego związku zawodowego.

Od lokali użytkowych, nie wymienionych w tabeli Nr. 2, stanowiącej załącznik do dekretu, wynajmujący nie są obowiązani do uiszczania wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej.

Uwaga: Załączona do dekretu Tabela Nr. 2 wyszczególnia następujące kategorie lokali użytkowych: handlowe, przemysłowo-fabryczne, przemysłowo-rzemieślnicze, wolnych zawodów oraz biurowe przedsiębiorstw lub organizacji społecznych, politycznych i kulturalnych.

Wpływy od lokali użytkowych na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej dokonywa wynajmujący również i od lokali, znajdujących się w budynkach zawierających nie więcej niż 8 izb mieszkalnych; od lokali, przez niego użytkowanych, oraz od lokali, oddanych do bezpłatnego użytkowania. Natomiast wynajmujący nie jest obowiązany do tych wpłat od lokali niezajętych (próżnostojących).

Omawiane rozporządzenie wprowadza obowiązek ustalenia powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych, zajmowanych przez najemców, którzy na mocy art. 3 Dekretu zostali zwolnieni od płacenia czynszu według nowych stawek na podstawie art. 3 Dekretu o najmie lokali (t. j. pracownicy państwowi i samorządowi oraz wszystkie inne osoby, których główną podstawą utrzymania jest stosunek pracy najemnej; osoby, których główną podstawą utrzymania jest zawodowa twórczość albo działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka lub publicystyczna; osoby pobierające rentę lub zapotrzenie z funduszy państwowych, związków samorządu terytorialnego lub zakładów ubezpieczeń społecznych jak również ze źródeł opieki społecznej; wreszcie pracowników, pozostających bez pracy, zarejestrowanych w Urzędach Zatrudnienia jako poszukujących pracy).

W przypadkach, gdy zachodzą zmiany okoliczności uzasadniających nabycie lub utratę przez najemcę prawa do korzystania ze zwolnienia lub ulgi w płaceniu czynszu według nowych stawek, obowiązek opłacania czynszu w nowej wysokości powstaje: a) w wyniku zmian, zaszłych w dniu pierwszym danego miesiąca — już za ten miesiąc, b) w wyniku zmian, zaszłych później niż w dniu pierwszym miesiąca — od pierwszego dnia miesiąca, następującego po miesiącu, w którym zmiany te zaszły.

W ten sam sposób należy postępować w przypadkach zmian okoliczności, dotyczących obowiązku wynajmującego dokonywania wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej.

Omawiane rozporządzenie weszło w życie z dniem 30 października 1948 roku z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1948 r.

ZMIANY ADRESÓW

Przeniesienie siedziby Delegatury CZS z Torunia do Bydgoszczy

W wykonaniu uchwały Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego z dnia 14 grudnia 1948 r. Delegatura CZS, mająca dotąd siedzibę w Toruniu, plac Rapackiego 3, została z dniem 15 grudnia 1948 r. przeniesiona do Bydgoszczy. Obecnie adres jej brzmi:

Centralny Związek Spółdzielczy — Delegatura w Bydgoszczy, Al. 1 Maja 33. Tel. 21-00 i 13-66.

Zmiana adresu Wydziału Rewizyjno-Instrukcyjnego Centrali Spółdzielni Pracy

Wydział Rewizyjno-Instrukcyjny Centrali Spółdzielni Pracy został przeniesiony na ul. Szpitalną 5 m 8, IV piętro. Numery telefonów: 8-61-64 i 8-87-15.